

TANTÁRGYI ADATLAP

A SZAKRÁLIS ÉPÍTÉSZET TUDOMÁNYTÖRTÉNETI ALAPJAI

BMEGT51V116

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

A SZAKRÁLIS ÉPÍTÉSZET TUDOMÁNYTÖRTÉNETI ALAPJAI

Azonosító

BMEGT51V116

A tantárgy jellege

kontaktórás tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	0
Gyakorlat	2
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés

(minőségértékelés)

típusa

félévközi

érdemjegy

Kreditszám

2

Tantárgyfelelős

<i>Neve</i>	<i>Beosztása</i>	<i>Email címe</i>
-------------	------------------	-------------------

Dr. Berzsenyi Emese	egyetemi adjunktus	berzsenyi.emese@gtk.bme.hu
---------------------	--------------------	----------------------------

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Műszaki Pedagógia Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://edu.gtk.bme.hu>

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar-HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Közvetlen előkövetelmények

Erős -

Gyenge -

Párhuzamos -

Kizáró feltételek -

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2022.03.30.) az 580186/8/2022 iktatószámom hozott határozatával, amely érvényes 2022.03.30-tól.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A tantárgy átfogó és összehasonlító tudománytörténeti jelleggel kívánja kiegészíteni az építészettörténet és a szakrális építészet során tanultakat. Társadalomtörténeti nézőpontból, a kultúra, a vallás, az antropológia, a filozófia, a klímaváltozás és a mezőgazdaság, valamint ipartörténet multidiszciplináris elemzésével igyekszik megmutatni azt a képet és világot, amelyben a régi korok és kultúrák épületei megszülethettek. Elemezni kívánja és sok szempontból fejtegetni azokat a tudástartalmakat, amelyeket ezek a kőbe zárt kódok a mai világ számára jelenthetnek és továbbadott értéként megmenthetőek lehetnek. Ez az átfogó tudománytörténeti elemzés az őskortól a modernkorig ívelően szeretné megmutatni a hallgatóknak azt a sokrétű és összehangolt ismeretrendszert, ami az építészetben megjelenik, testet ölt és átöröklődik akár az évszázadok, évezredek távlatából is. Mi tesz oly lenyűgözővé egy katedrális? Milyenek voltak azok az embervilágok, amik létrehozták az épületeket, milyen világképpel, emberképpel és istenképpel rendelkeztek? Hogyan éltek, ettek, dolgoztak, laktak és öltözködtek? Milyen nehézségekkel kellett szembenézniük? Káprázatos műemlékeink milyen tudástartalmakat hagytak ránk és ezt hogyan kell, illetve hogyan nem szabad értelmeznünk?

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. Tisztában van a történelmi korok és kultúrák ember, világ és istenképével.
2. Otthonosan mozog saját kultúrájának életvilágában és színterein.
3. Kellő érzékenységgel viszonyul a ránk hagyományozott tudástartalmak megőrzéséhez és átörökítéséhez.
4. Ismeri saját erősségeit és tisztában van a különböző tudományágak jelenőségével és szerepével. Képes saját szakterületén a multidiszciplináris szemléletmód összetett alkalmazására.
5. Tudja és ismeri azokat a határokat, ahol saját tudományterülete véget ér, de szükségesnek látszik a más tudományterületek szakértőinek bevonása egy témába, hogy újjáéledhessen és értelmet nyerhessen a jövő számára is a funkció.

Képesség

1. Képes a tantárgy szerinti ismeretek összetett és összehangolt alkalmazására.
2. Képes az adott feladat több szempú és gyors felmérésére és a felismerés révén meghatározott váltásra, alkalmazkodásra.
3. Képes rövid úton megtalálni a több szintű értelmezés legmegfelelőbb formáit.
4. Képes átfogóan, tudás és kultúrák központúan, multidiszciplináris szinten gondolkodni, tudását ennek megfelelő rugalmassággal és látásmóddal alkalmazni.

Attitűd

1. Együttműködik az ismeretek bővítése során az oktatóval és hallgató társaival.
2. Csoportos feladatvégzés, tanulás és munkavégzés esetén irányítóként és végrehajtóként egyaránt határozott, konstruktív, együttműködő, kezdeményező.
3. Nyitott és befogadó az oktatás és képzés új eredményei iránt.

Önállóság és felelősség

1. Önállóan végzi a feladatok és problémák átgondolását és adott szempontok szerint történő megoldását.
2. Nyitottan fogadja a megalapozott kritikái észrevételeket.
3. Csoportmunkában a cél elérése érdekében autonóm módon, a csoport többi tagjával együttműködve (illetve esetenként azokat irányítva) mozgósítja elméleti és gyakorlati tudását, képességeit.

Oktatásmódszertan

Előadások, kommunikáció írásban és szóban, IT eszközök és technikák használata, opcionális önállóan és csoportmunkában készített feladatok.

Tanulástámogató anyagok

- Kötelező olvasmány:
- Duby, Georges (1984): A katedrálisok kora, Gondolat Kiadó, Budapest, ISBN 9632813855
- Kunszt György (2007): A szakrális építészet hermeneutikájáról,
- Letölthető: <http://szit.katolikus.hu/feltoltes/Kunszt%20Gyorgy.pdf>
- Bevezető előadás:
- Berzsenyi Emese és Szécsi András (2015): Isteni idővilágok, In: Baska Gabriella és Hegedűs Judit (szerk.): Égi iskolák, földi műhelyek, ELTE PPK, Budapest, ISBN 9789632847061
- Várkonyi Nándor (1972): Szíriát oszlopai, Magvető Kiadó, Budapest, ISBN –
- Antropológiatörténet az építészet tükrében:
- Behringer, Wolfgang (2017): A klíma kultúrtörténete – A jégkorszaktól a globális felmelegedésig
- Corvina Kiadó, Budapest, ISBN 9789631364309
- Renfrew, Colin (2006): A civilizáció előtt, Osiris Kiadó, Budapest, ISBN 9633896959
- Wulf, Christoph (2007): Az antropológia rövid összefoglalása, Enciklopédia Kiadó, Budapest, ISBN 9639655090
- A középkor öröksége:
- Bloch, Marc (1974): A történelem védelmében, Gondolat Kiadó, Budapest, ISBN 9632800680
- Huizinga, Johan (1996): A középkor alkonya, Európa Kiadó, Budapest, ISBN 9630761041
- Le Goff, Jacques (1979): Az értelmiség a középkorban, Magvető Kiadó, Budapest, ISBN 9632708849
- Shaha, Shulamith (2004): A negyedik rend - nők a középkorban, Osiris Kiadó, Budapest, ISBN 9633896010

- Filozófiai barangolás a szakrális építészet hermeneutikájának sokszínű világában:
- Dávid Katalin (1996): A megváltás Tipológiája, JEL Kiadó, Budapest, ISBN 963834447
- Gadamer, Hans Georg (2003): Igazság és módszer, Osiris Kiadó, Budapest, ISBN 9633892139
- A százforduló szellemi irányzatai, Rudolf Steiner világa:
- Steiner, Rudolf (2001): Egyiptom mítoszai és misztériumai
- Új Mani-Fest Kiadó, Budapest, ISBN 9630059746
- Steiner, Rudolf (2001): A Kelet a Nyugat fényében
- Új Mani-Fest Kiadó, Budapest, ISBN 9630088576

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése a félév során három feladat eredménye alapján, egy képi prezentációból és egy szóbeli előadásból áll, amelyhez a hallgató írásbeli jegyzetet készít. Az írásbeli jegyzet és a képi prezentáció elkészítése házi feladatként, a szóbeli prezentáció órai munka keretében történik. Ezt módosíthatja az órákon tanúsított aktív részvétel.

Teljesítményértékelési módszerek

A. Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részletes leírása: 1. Részteljesítmény-értékelés (házi feladatok): a tantárgyi tudás, képesség, attitűd, valamint önállóság, érzékenység és felelősség típusú kompetenciaelemeinek értékelése. Írásbeli feladat, ebből prezentáció készítése. B. Vizsgaidőszakban végzett teljesítményértékelés (vizsga) 1. ni

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- 11. részteljesítmény értékelés (1. írásbeli jegyzet): 33
- 222. részteljesítmény értékelés (2. képi prezentáció): 33
- 3.3. részteljesítmény értékelés (3. szóbeli előadás): 34

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

- -: -

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

-

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	100
Jeles	87-100
Jó	75-87
Közepes	62-75
Elégséges	50-62
Elégtelen	50% alatt

Javítás és pótlás

1) A házi feladat a mindenkorai Tanulmányi és Vizsgaszabályzat előírásai szerint, a Térítési és Juttatási Szabályzatban előírt díjak megfizetése mellett pótolható.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel a kontakt tanórákon	30
házi feladatra felkészülés	15
egyéb felkészülés	15

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények eléréséhez a tantárgy a következő tematikai blokkokból áll. Ezek hossza alapesetben 6 óra (három hét), ám a hallgatók összetételétől és az általuk javasolt problémák tárgyalásának jellegétől függően arányuk az egyes félévek során változhat. Az egyes félévekben meghirdetett kurzusok sillabuszaiban e témaelemeket ütemezzük a naptári és egyéb adottságok szerint.

- 1 Általános bevezető: A tudományágak rövid bemutatása a téma szemszögéből. Módszertani megközelítések, ismerkedés a forrásokkal.
- 2 Társadalom és kultúratörténeti alapok: Őskor, az emberiség hajnala.
- 3 Ókori magas kultúrák és az archaikus társadalmak.
- 4 A Római Birodalom és Róma után.
- 5 Történeti antropológia: Klímaváltozások a történelemben. A gazdasági viszonyok fejlődése.
- 6 A koraközépkori Európa: Az erdő és az ember. Lakhatás és raktározás.
- 7 A középkor és az európai szerzetesség: A szerzetesrendek és a kolostorépítészet.
- 8 Hatalmi struktúrák: Háborúk, pápák, királyok.
- 9 Kora újkor: Protestantizmus és polgárság, avagy vége a mesének, olvasni kell!
- 10 Filozófia, hermeneutika, esztétika, etika: Az ember és világának logikai egysége, értelmezése, szépsége és rendje. 1.
- 11 Az ember és világának logikai egysége, értelmezése, szépsége és rendje. 2.
- 12 Út a fény felé: A reneszánsztól a felvilágosodásig.
- 13 A XIX – XX. század fordulójának szellemi irányzatai.
- 14 A historizmus és a szecesszió (art novo), a millennium világa.
- 15 Összefoglalás, értékelés, gondolatok.

További oktatók

- - -

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége